

Boerentoren 2022

De verkeerde architectenkeuze

Het opiniestuk in *De Standaard* van zaterdag 26 november "Zuurstof voor de Boerentoren, zuurstof voor de stad", is een uiterst zwak verhaal. Isolde Verhulst stelt zich niet eens vragen bij de architectenkeuze en wat de impact is op de skyline van Antwerpen. Veel meer inzicht in het project kwam men niet te weten. In mijn vorig artikel stelde ik de vraag naar het waarom van deze start. Het is duidelijk, de werkwijze is compleet onaanvaardbaar en Fernand Huts zet iedereen voor schut. Een geslaagde mediastunt maar dit is ook alles. Is het niet beter de architect terug te sturen naar Amerika en voor een andere benadering te kiezen?

Toekomst

is meer dan restaureren

***Postkaart met vermelding van de Hoogste toren in Europa
Collectie Marc Dubois***

Onder de naam Isolde Verhulst staat "restauratiearchitect". Het is deze dame die op dinsdag 22 november door *VRT Laat* werd geïnviteerd om toelichting te geven bij het project dat zij omschreef als "luchtig". Zij is bestuurder in het bureau *Perspectiv*, gespecialiseerd in restauraties en vermoedelijk heeft zij ook de ambities om geselecteerd te worden binnen de equipe voor de uitvoering samen met het bureau *ELD*. Isolde Verhulst

stelt: "Het is een statement waar we het vandaag over eens zouden moeten geraken". "Het maakt voor visionairen niet gemakkelijk om een nieuwe bestemming te geven" en nog meer van dergelijke uitspraken. Men kan zeker een gebouw een nieuwe bestemming geven maar hoeft dit op deze wijze? Deze opinie tekst is meer dan een verdediging van Libeskind's voorstel, misschien zelfs in opdracht van de bouwheer die het volledige mediagebeuren professioneel heeft geënceneerd.

Zij verwijst naar 1929, toen de stad drie architecten met naam vroeg om een advies: Victor Horta, H.P. Berlage en Henry van de Velde. Anno 2022 start het overleg met een gesprek tussen de architect en minister Matthias Diependaele (N-VA) bevoegd voor erfgoed. Vermoedelijk zal de burgermeester wel op de hoogte zijn geweest. De vraag is of de Antwerpse Bouwmeester Christian Rapp aanwezig was en vervolgens meer informatie kan geven.

Dat wij ons patrimonium een toekomst moeten geven, daarover is iedereen het eens. Een dynamisch beleid start niet met een putsch maar met een debat en kijken wat de mogelijkheden zijn. Het interview met Libeskind in *De Tijd* van dezelfde dag met als titel "Sentimentaliteit is geen basis voor architectuur" is een uitdrukking van ongeziene arrogantie. Ook zijn uitspraak "Ik vind egocentrische architecten eerder weezinwekkend" is meer van zeldbevestiging. Men kan hem zeker aanraden een spiegel te kopen en zijn uitspraken voor te leggen aan een psychiater. Zijn stelling is dat iets moet opvallen anders vervalft men in middelmatigheid. Iedereen dit kritiek heeft begriipt zijn visie niet. "Je kan een gebouw niet alleen beoordelen op zijn uitzicht, net zoals je dat met mensen niet mag doen. Het gaat om het hart en de ziel". Wat dit voor hem betekent spreekt hij zich niet uit. Misschien zal minister Diependaele meer inzicht hebben in hart en ziel is voor een gebouw in Antwerpen.

Skyline is geen privé bezit.

Mijnheer Huts, U bent eigenaar van de Boerentoren en U hebt grote en ambitieuze plannen. Het idee om de collectie van Phoebus Foundation in dit monument onder te brengen kan men enkel toejuichen. Waardevolle oude boeken en schilderijen werden aangekocht en ook met veel vakkennis gerestaureerd. U bracht een aantal topstukken terug naar Vlaanderen. U bent een man met ambitie en met een visionair plan om de toren een toekomst te geven, Libeskind is geen visionair ontwerper. Iemand die stelt de toren een nieuwe kroon te geven en dit doet met een glazen box zonder verhouding is wereldvreemd.

Mijnheer Huts, U bent de visionair, maar iemand die zich steeds presenteert als architect van het World Trade Center in New York terwijl hij slechts het masterplan na veel lobbywerk kon maken is niet kies. Hij is iemand die jaren met het label "deconstructivisme" opdrachtgevers wist in

te pakken en vervolgens visueel spektakel wil opvoeren met mooi gemaakte beelden.

Mijnheer Huts, U bent trots op uw Antwerpse roods en U toonde iets in beweging te kunnen brengen. Met uw hoofdkantoor ontworpen door Robbrecht & Daem Architecten in de Van Aertstraat was U een voorbeeldige opdrachtgever. Dit project werd internationaal gewaardeerd en gepubliceerd.

Mijnheer Huts, indien U een museum met visie wil bekomen, kies dan voor een andere ontwerper. Er wordt steeds verwezen naar het Joods museum in Berlijn uit 2001 van Libeskind. Spraakmakend en beladen met symboliek maar met slechte ruimtes voor exposities. Het oordeel van velen was dat het gebouw beter leeg was gebleven zonder exposities. De laatste twintig jaar zijn er veel betere museale ruimtes gebouwd, ontworpen door architecten met een veel grotere affiniteit voor kunst.

Mijnheer Huts, Libeskind is misschien een star- maar geen toparchitect. Bekijk even de lijst van de personen die de Pritzkerprijs hebben gekregen, zowat de Nobelprijs voor Architectuur. Geen Libeskind te bespeuren. Hij is een architect van de oude garde die enkel zijn slag kan thuishalen met opzichtigheid.

Mijnheer Huts, velen hebben zich de laatste jaren ingezet voor een volwaardige architectuurcultuur in Vlaanderen. Onze architecten kregen een internationale waardering. Het VAI en veel anderen stimuleren dit proces en moeten nu vaststellen dat U de scene in Vlaanderen compleet negeert. Voor uw project zijn waardevolle voorstellen geformuleerd die ver afstaan van een exhibitionistische benadering. Hebt U de moed om de andere voorstellen te presenteren aan de Antwerpenaars?

Mijnheer Huts, U bent eigenaar van dit monument maar niet van de skyline van Antwerpen. Er valt beter te bedenken dan deze Amerikaanse arrogantie met Dubai allures.

Mijnheer Huts, stuur deze architect terug naar Amerika. U hebt de middelen om deze man correct te vergoeden voor de geleverde prestaties. Iedereen kan een vergissing maken, maar wie heeft deze persoon aangeprezen? Toch niet personen die bekommerd zijn om een architectuurcultuur in Vlaanderen.

27 november 2022

Marc Dubois, architect

Honorary Fellow van de Royal
Institute of British Architects (RIBA)